

Ikt. szám: 222/1-57/2024

Heves Vármegye Önkormányzatának Közgyűlése

Helyben

Tájékoztató

az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság Heves vármegyét érintő árvíz-és belvízvédelmi, illetve vízgazdálkodási tevékenységéről

Tisztelt Közgyűlés!

Heves Vármegye Önkormányzata felkérésére az **Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság** (3501 Miskolc, Vörösmarty u 77.) elkészítette a Heves vármegyében végzett ár- és belvízvédelmi, illetve vízgazdálkodási tevékenységéről szóló tájékoztató anyagát, melyet az előterjesztés melléklete tartalmaz.

A tájékoztatót Heves Vármegye Önkormányzata Közgyűlésének Vármegyei Területfejlesztési Bizottsága a 2024. november 19-i ülésén tudomásul vette.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy a jelen tájékoztatóban foglaltakat tudomásul venni szíveskedjen.

Eger, 2024. november 20.

Tisztelettel:

Csuhány Bence

Törvényességi szempontból ellenőriztem:

dr. Márton Erik György
vármegyei jegyző

**Tájékoztató Heves vármegye vízkárelhárítási helyzetéről
2024. II. félév**

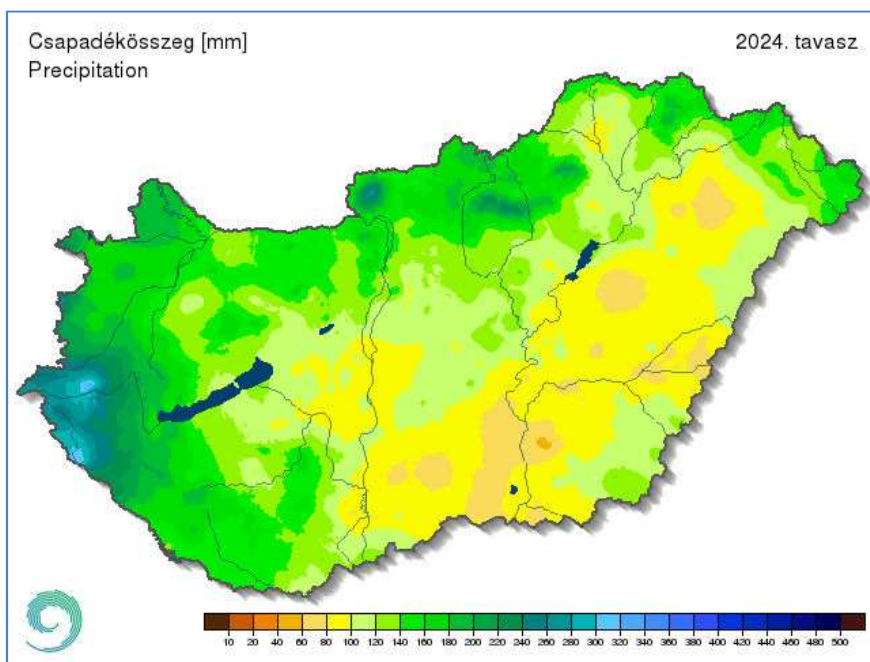
Tartalom

I.	A 2024. ÉV ÖSSZEFOGLALÓ IDŐJÁRÁSI ÉS VÍZJÁRÁSI ÉRTÉKELÉSE	3
II.	A VÉDELMI BIZOTTSÁG TAVASZI ÜLÉSE ÓTA FOLYTATOTT VÍZKÁRELHÁRÍTÁSI TEVÉKENYSÉGEK	10
	c) Belvízvédekezés	12
	d) Helyi vízkárelhárítás	12
	e) Vízhiány kárelhárítás	16
	f) vízminőségi kárelhárítás	16
III.	A 2024. ÉVI ŐSZI VÍZKÁRELHÁRÍTÁSI MŰVEK FELÜLVIZSGÁLATI TAPASZTALATAI	18
	1. Árvízvédelem (az őszi szemlék jelenleg folyamatban vannak, a tapasztalatokról a védelmi bizottsági ülésen külön beszámolunk)	18
	2. Belvízvédelem, vízrendezés	19
IV.	HEVES VÁRMEGYÉBEN LÉVŐ VÍZGAZDÁLKODÁSI LÉTESÍTMÉNYEK RÖVID BEMUTATÁSA.....	20
	1. A vármegye árvízi veszélyeztetettsége.....	20
	2. A vármegye árvízvédelmi műveinek rendszere:	21
	3. Síkvidéki belvízvédelmi vízrendezési művek:.....	22
	4. Hegy- és dombvidéki vízrendezési művek:	22
	5. Erdőgazdálkodás – véderdők:	22
	6. vízminőségvédelem	24
	7. Hódok által okozott veszélyeztetés	24
V.	FEJLESZTÉSEK (Országos jelentőségű vízkárelhárítási és vízgazdálkodási projektek)	25
	<i>Poroszlói ártéri öblözet maximális elöntési térképe.....</i>	27

I. A 2024. ÉV ÖSSZEFOGLALÓ IDŐJÁRÁSI ÉS VÍZJÁRÁSI ÉRTÉKELÉSE

Meteorológiai helyzet

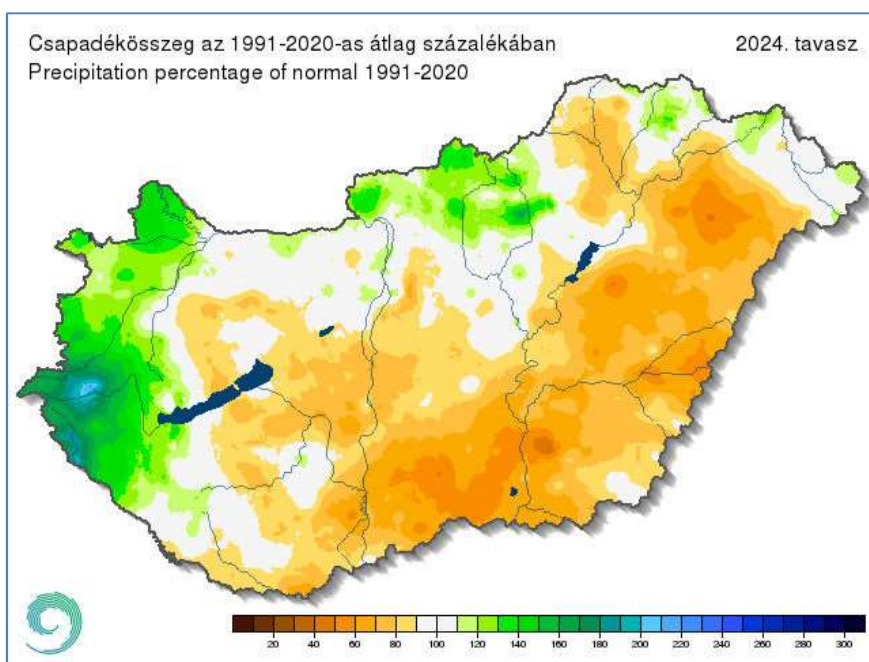
2024 **tavasza** az átlagosnál melegebb volt. A lehullott csapadék mennyisége márciusban és áprilisban többnyire elmaradt az átlagostól, májusban azonban már a megszokottnak megfelelő, sőt helyenként azt lényegesen meghaladó értékeket mértek. Az évszak folyamán főképp a Mátra térségében, valamint a Bükk délnyugati lábánál alakult ki jelentős csapadéktöbblet.

A 2024 tavaszán lehullott csapadék mennyisége¹

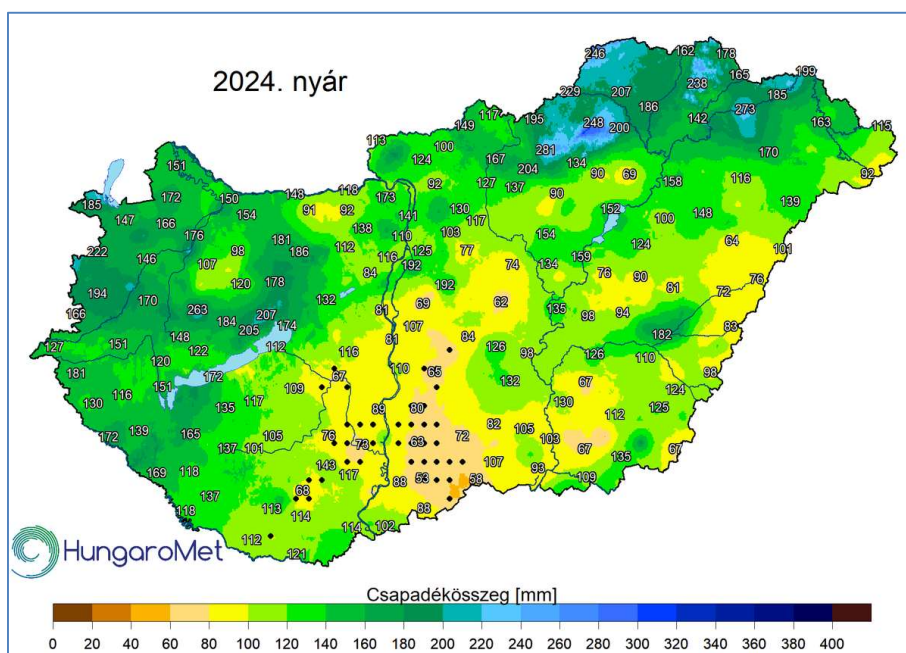
---

¹ forrás: HungaroMet

A 2024-es tavasz csapadékösszege a sokévi (1991-2020-as) átlag százalékos arányában kifejezve²

A **nyár** rendkívül meleg volt. Az évszakos középhőmérséklet 2-3°C-al haladta meg az átlagost. Az igencsak nedves júniusnak köszönhetően működési területünk északi háromnegyedén átlagoshoz közeli, vagy azt kissé meghaladó évszakos csapadékösszegek alakultak ki, míg a Taktaközben, Dél-Borsodban és Dél-Hevesben mindössze a sokéves átlagértékek 50-70%-át mérték.

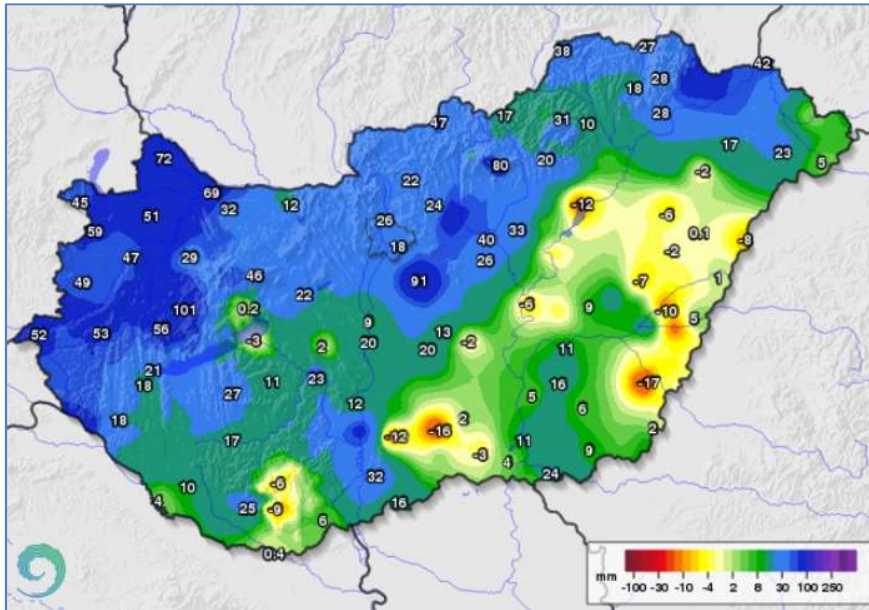

A 2024 nyarán lehullott csapadék mennyisége³

Az **ősz** száraz idővel indult, majd **szepember 9-16.** között működési területünk nagy részén jelentős (a havi átlagot elérő, vagy meghaladó mennyiségű) csapadék hullott, míg eközben Dél-Borsod és Dél-Heves továbbra is szárazabbnak térségnek bizonyult.

² forrás: HungaroMet

³ forrás: HungaroMet

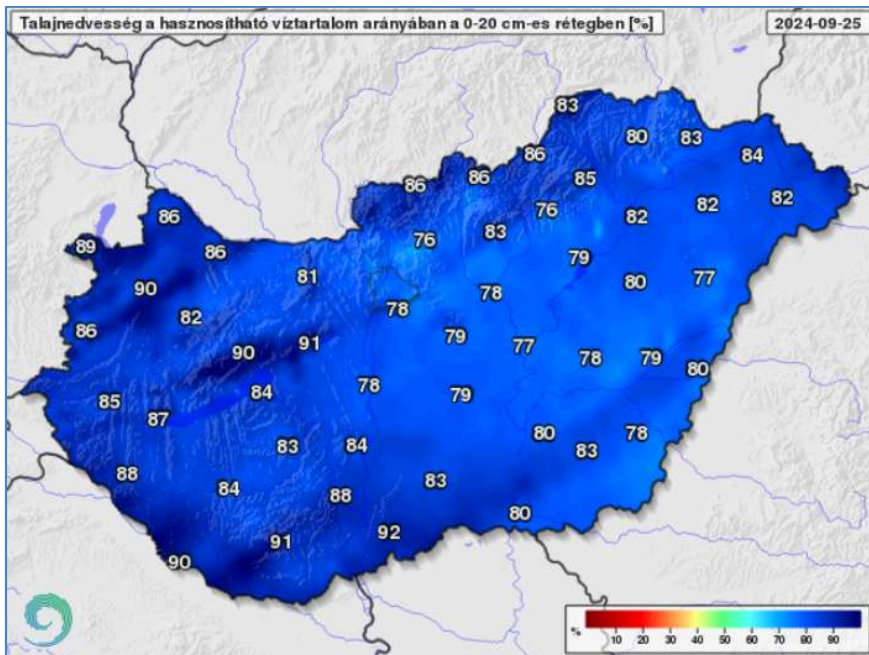

A csapadék eltérése a 30 napos átlagtól (A 2024. szeptember 25-ét megelőző 30 nap)⁴

Talajnedvesség

A szeptember közepén hullott nagyobb csapadéknak köszönhetően a talajok felső rétegei jelentős nedvességhez jutottak, és így a vármegye legnagyobb részén a felső 50 cm-es talajréteg viszonylag jó nedvességi állapotot mutat. Továbbra is szárazabbak viszont a megye délkeleti területeinek taljai.

A felső egy méteres talajréteg vízhiánya természetes ősz eleji állapot mutat, a Mátrában és északabbra 70-100, míg délebbre 100-140 mm-es értékekkel.

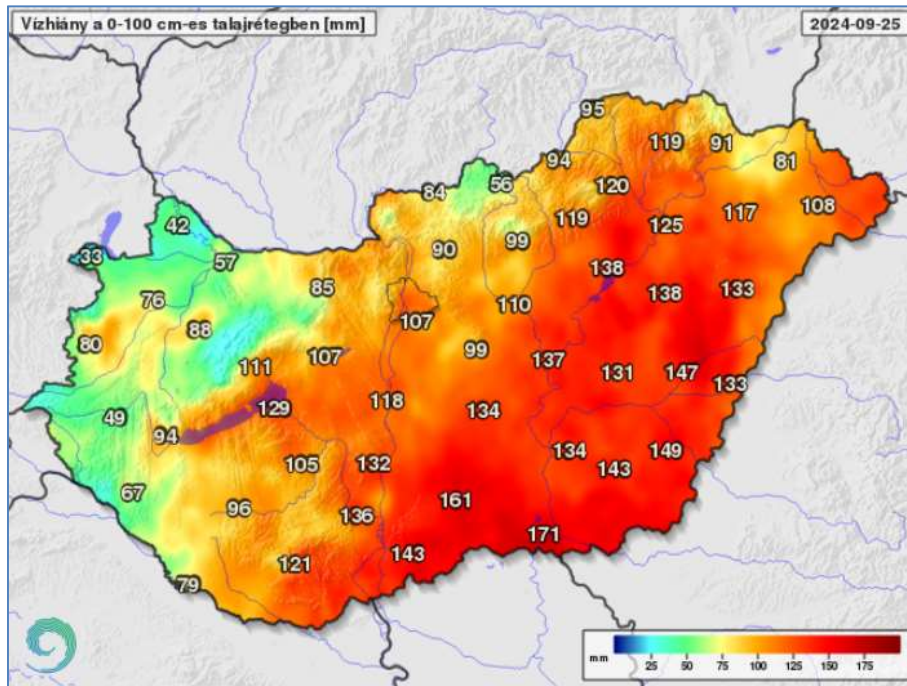

A talaj felső 20 cm-es rétegének nedvességtartalma 2024.09.25-én⁵

⁴ forrás: HungaroMet

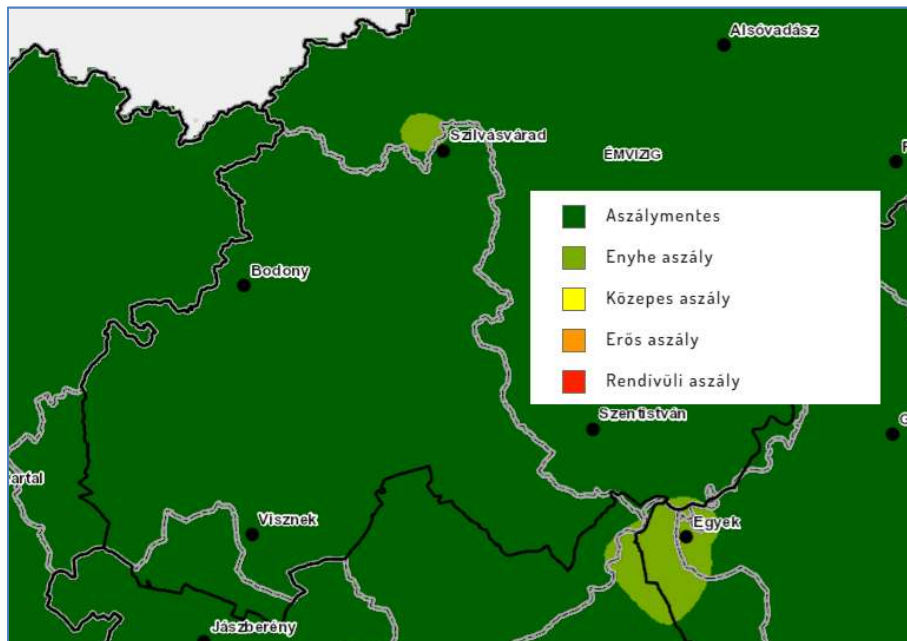
⁵ forrás: HungaroMet

A talaj felső 1 méteres rétegének vízhiánya 2024.09.25-én⁸

A talajok felső rétegei nedvességtartalmának megfelelően az aszályindex is csak foltokban mutat enyhe aszályt, jelenleg a vármegye aszálymentesnek tekinthető.

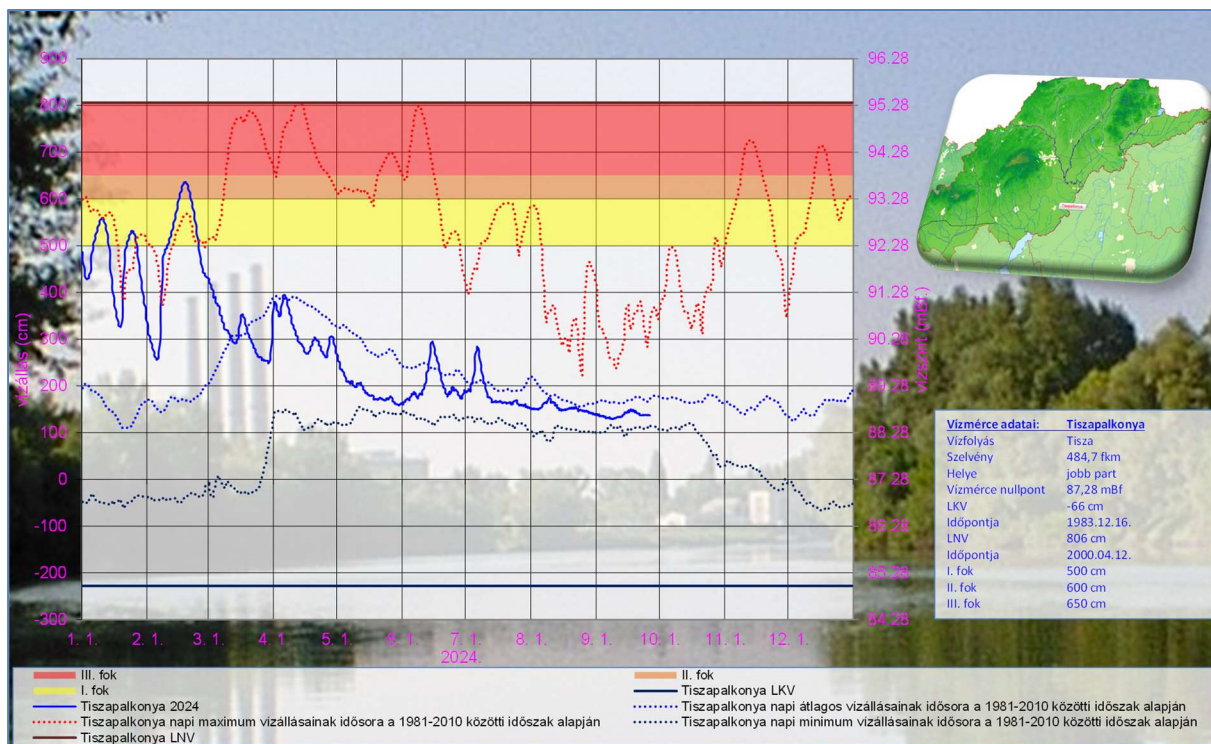

Aszályhelyzet 2024.09.26-án

Vízjárás

A **Tiszán** az enyhe téli időjárás miatt főképp esőben lehullott csapadék alakította ki az év elején három árhullámot. Ezek közül januárban az első kettő I. fokú, míg a harmadik februárban II. fokú készülségi szintet meghaladó magassággal tetőzött. Márciustól (kisebb áradásokkal tarkítva) fokozatosan csökkentek a vízszintek, jelenleg őszi kisvízes állapot a jellemző.

⁸ forrás: HungaroMet

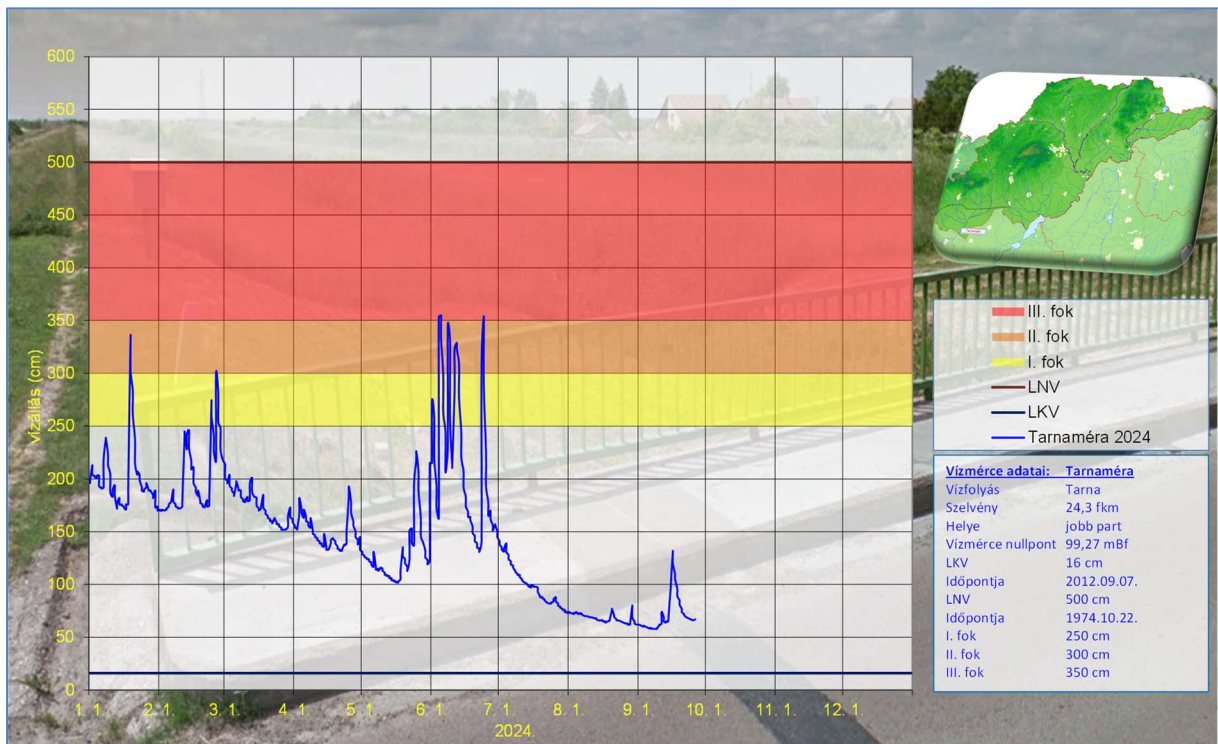
A Tisza 2024. évi vízállásainak időszora Tiszapalkonyánál

Tarna és vízrendszere

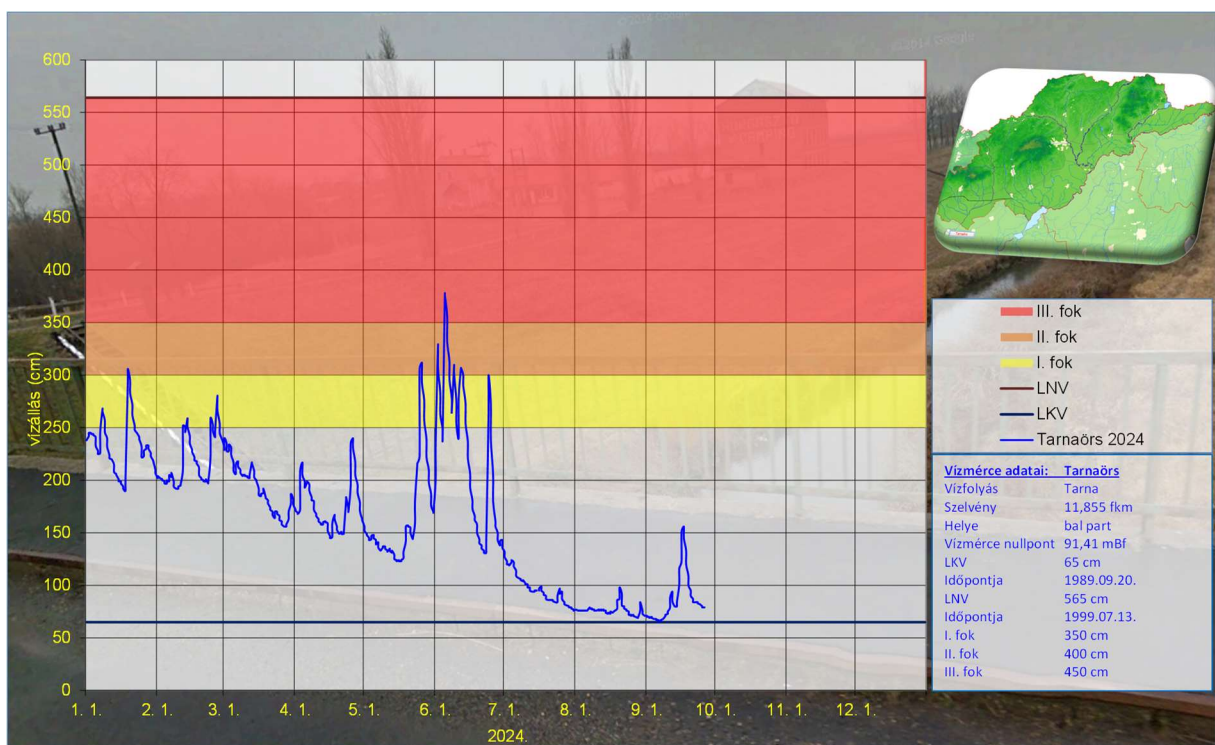
A téli csapadékosság januárban és februárban tartósan magas vízszinteket eredményezett, de igazán magas árhullám nem jött létre.

A május második felében kezdődő és csaknem június végéig tartó nedves időszakban, az esőzések, valamint a zivatarok és felhőszakadások nyomán több árvíz is kialakult. Ekkor már előfordult III. fokot meghaladó magasságú árhullám is, de a dús vegetáció miatt ezek vízmennyisége nem volt túlzottan jelentős.

A nyáron nedvességet veszített talajok a szeptemberi jelentős esőzések csapadékát fogadni tudták, így csak egy kisebb 50-70 cm-es vízszintemelkedés alakult ki. A vízrendszerben jelenleg kisvízes állapot jellemző.

A Tarna 2024. évi vízállásainak időszora Tarnaméránál

A Tarna 2024. évi vízállásainak időszora Tarnaörsnél

II. A VÉDELMI BIZOTTSÁG TAVASZI ÜLÉSE ÓTA FOLYTATOTT VÍZKÁRELHÁRÍTÁSI TEVÉKENYSÉGEK

a) A vízkárelhárításra való felkészülés keretében megtett intézkedések

Az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság a kezelésébe tartozó **létesítmények felülvizsgálatát, állapotértékelését 2024. évben is szeptember-októberi hónapokban végzi, illetve végezte.** Az őszi felülvizsgálat kiterjedt az árvízvédelmi töltések és tartozékainak, keresztező létesítményeinek (zsilipek, csappantyús csőátereszek, nyomócsövek), mentett és vízoldali előtereinek, véderdőinek, védelmi célú magasépítményeinek (árvízvédelmi központok, gátórházak, műszaki pihenők és raktárak) védelmi célú gépeinek, anyag-eszköz felszereléseinek, infokommunikációs rendszerének és védelmi szervezetének felülvizsgálatára.

Belvízvédelmi és vízrendezési szakterületen a csatornák, kisvízfolyások állapotértékelésére, a tározók szemléjére, a keresztező létesítmények, műtárgyak felülvizsgálatára, valamint a szivattyútelepek szemléjére került sor.

A szemlék tapasztalatairól a 2024. évi őszi Területi Védelmi Bizottsági ülésen fog Igazgatóságunk beszámolni.

A 2024. évre vonatkozóan elvégeztük az operatív beavatkozások tervezéséhez szükséges, védelmi szakaszokra vonatkozó nyilvántartási tervek, valamint az Árvízvédelmi Felkészülési Tervek aktualizálását az eddig kialakult legmagasabb vízállások és a korábbi védekezési tapasztalatok figyelembe vételével. A védelmi tervek és a műszaki dokumentációk rendelkezésre állnak, azokat az Országos Vízügyi Főigazgatóság részére is átadtuk.

Igazgatóságunk az Árvízvédelmi Felkészülési Tervek alapján a magassághiányos védvonalaknál az LNV-t (eddigi legnagyobb mért vízszintet) meghaladó tetőző árvízszint esetén a +50 cm-es magassági biztonságig tervszerűen hajtja végre a védelmi munkákat.

A lokalizációs terveket az érintett védelmi szakaszokon elhelyeztük és annak kivonatát a Heves Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság részére átadtuk. A lokalizációs tervek kivonatát a települési vízkárelhárítási tervekhez a közeljövőben az érintett települések részére is biztosítjuk.

A vízkárelhárítási tevékenységünkhöz szükséges erőforrás igénybevételi terveinket és nyilvántartásaikat szintén aktualizáltuk.

b) Árvízvédelem

Az Igazgatóság kezelésében 644,672 km hosszú elsőrendű árvízvédelmi töltés található, melyből **137,1 km Heves vármegye területén található.**

A vármegye közigazgatási és az ÉMVIZIG működési területén a Területi Védelmi Bizottság 2024. évi tavaszi ülése óta eltelt időszakban több alkalommal is szükség volt árvízvédelmi készülségek elrendelésére, amelyek az alábbiak szerint alakultak:

A Tarna mentén:

a 08.12. sz. Jászjákóhalma-Káli és 08.13. sz. Jászdózsa-Káli árvízvédelmi szakaszokon

I. védekezési időszak 2024. június 4.-14.

2024.06.04. 06:00 - 2024.06.04. 16:00	I. fok
2024.06.04. 16:00 - 2024.06.04. 19:00	II. fok
2024.06.04. 19:00 - 2024.06.06. 10:00	III. fok
2024.06.06. 10:00 - 2024.06.07. 16:00	II. fok
2024.06.07. 16:00 - 2024.06.08. 14:00	I. fok
2024.06.08. 14:00 - 2024.06.09. 20:00	II. fok
2024.06.09. 20:00 - 2024.06.10. 22:00	I. fok
2024.06.10. 22:00 - 2024.06.13. 10:00	II. fok
2024.06.13. 10:00 - 2024.06.14. 17:00	I. fok, megszüntetés

II. védekezési időszak 2024. június 23.-25.

2024.06.23. 08:00 - 2024.06.23. 20:00	I. fok
2024.06.23. 20:00 - 2024.06.24. 18:00	II. fok
2024.06.24. 18:00 - 2024.06.25. 15:00	I. fok, megszüntetés

Az árhullámok levonulásáról tájékoztatást adtunk a Heves vármegyei érintett szervezetek felé, a készütségben lévő védelmi szakaszainkon őri- és figyelőszolgálatot láttunk el, biztosítottuk a mentett oldali vizek áttemelését mobil szivattyúk telepítésével. A készütségben lévő védelmi szakaszainkon őri- és figyelőszolgálatot láttunk el.

Helyreállítási munkák:

A hódjelenségekkel leginkább érintett töltésszakaszokat folyamatosan fokozott figyelemmel kísérjük, tekintettel arra, hogy közvetlen vízkárveszélyt jelentenek.

Hódkártételek miatt 2024.03.06-án 12:00-kor pontszerű III. fokú árvízvédelmi készütség került elrendelésre a 08.12. Jászjákóhalma-káli árvízvédelmi szakaszhoz tartozó Tarna bp.-i 2.sz. Alsó-Jászdózsai őrjárás 5+300-5+600 tkm szelvények között, illetve a 08.13. Jászdózsa-káli árvízvédelmi szakaszhoz tartozó Tarna jp.-i 7.sz. Erki. őrjárás 14+190-17+000 tkm szelvények közötti hódok által okozott károk, illetve a Tarnóca-patak mentén a Tarnzasadány I. és a Tarnzasadány II. őrjárásokon lévő 3 db csappantyús műtárgy (Tarnóca jp. 4+496, bp. 5+656 és 6+030 tkm) helyreállítása, valamint 1 db műtárgy elbontása (Tarnóca bp 4+946 tkm) miatt. A hódkárok feltárása, valamint a helyreállítási és elbontási munkák befejeződtek, ezért a pontszerű III. fokú árvízvédelmi készütség 2024. május 17-én 17:00-kor megszüntetésre került.

Heves Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Természetvédelmi Főosztály HE/TVO/00783-8/2022 iktatószámú Határozata alapján, a Tarna és mellékvízfolyása a Tarnóca-patak vonatkozásában - a Tarnamériai Tarnamenti Vadásztársaság 5 évre szólóan (2022. december - 2027. március) 5 példány/év eurázsiai hód elejtésére kapott gyérítési engedélyt.

A hódjáratok megszüntetését Igazgatóságunk a rendelkezésre álló forrásai függvényében, az árvíz kockázat figyelembe vételével végzi el, ugyanakkor egyre több és újabb kártételek fordulnak elő.

c) **Belvízvédekezés**

Igazgatóságunk Heves vármegyei síkvidéki területéről (Laskó-Rima öblözet) készülségen kívüli időszakban a többletvizek átemelését az Újlőrincfalvai és a Poroszlói szivattyútelep biztosítja.

A 08.01. sz. Laskó-Csincse belvízvédelmi szakaszon 2023. december 2-án elrendelt I. fokú belvízvédelmi készülség 2024. április 12-én véget ért, majd 2024. június 9-20. között újra készülséget kellett elrendelni. A készülségek ideje alatt az Egerlövői szivattyútelep (BAZ vármegye) üzemelt a legtöbbet, a Poroszlói és Újlőrincfalvai telepek kevesebbet. Készülségen kívül is üzemeltek a telepek. A Poroszlón és Újlőrincfalván összesen átemelt vízmennyiség 732 680 m³ volt. Az év második felében szivattyúzás eddig nem történt, belvízi elöntések nem keletkeztek.

A szivattyútelepek a belvízvédelmi készülség alatt a készülségi fokozatnak megfelelően üzemeltek, I. fokban napi 8 – 12 órában. A belvízvédelmi készülségben a szivattyútelepek a szivárgócsatornákon érkező belvizek befogadóba átemelését végezték, valamint a telepekre érkező uszadék gépi kiemelése történt. A szivattyútelepekre vezető csatornák medrét folyamatosan ellenőriztük, annak érdekében, hogy a belvizek szivattyútelepre vezetése biztosított legyen.

A védekezésben résztvevők, valamint az igénybevett gépjárművek és munkagépek száma folyamatosan igazodott a védekezés során felmerült feladatokhoz. A foglalkoztatott létszám is a készülségek és az üzemelő telepek függvényében változott.

A védekezés alatt a Tisza jobbparti-szivárgó 4+600-4+640 sz. szelvényei között a jobbparti rézsúcsúzás helyreállítása kétoldali mederkotrással 2024 márciusában megtörtént.

A szivattyútelepeken több kisebb meghibásodás is jelentkezett, amelyeket a Műszaki Biztonsági Szolgálatunk szakemberei elhárítottak.

d) **Helyi vízkárelhárítás**

2024 eddig eltelt időszakában Heves vármegyében összesen öt esetben került sor helyi vízkárelhárítási készülség elrendelésére, melyből négy esetben felkészülési fokozatot (I. II. fok) és egy esetben pontszerű III. fokú készülségben helyreállítást rendeltünk el.

2023-ról áthúzódóan két további pontszerű III. fokú készülség – helyi vízkár helyreállítás (7+11 helyszínen)–volt folyamatban.

Heves vármegyében a 2024-es év eddig eltelt időszakában 4 esetben kellett helyi vízkárelhárítási készülséget (felkészülési fokozatot) elrendelnünk az alábbiak szerint:

- 2024. június 4-én 06:00 órától a Tarna-patakra és mellékágaira Helyi vízkárelhárítási készülség Felkészülési fokozatot (I. II. fok) rendeltünk el a vízgyűjtőre hullott jelentős csapadékok hatására kialakult árhullámok miatt. Verpelét, Vécs, Kisnána település folytatott önkormányzati védekezést. Vécs védekezéséhez kérésre 200 db homokzsákot biztosítottunk. Mederőreink területbejárást, helyzetfelmérést végeztek és ennek keretében segítették a

védekező önkormányzatok munkáját. A készütség megszüntetésére 2024. június 6-án 18:00 órától került sor.

- 2024. június 7-én 16:00 órától az Eger-patak vízgyűjtőjére rendeltük el a Felkészülési (I. II. fok) helyi vízkárelhárítási készütséget, majd ugyanezen napon,
- 2024. június 7-én 18:00 órától a Tarna-patakra és mellékágaira kellett Helyi vízkárelhárítási készütséget (Felkészülés I. II. fok) elrendelni a vízgyűjtőkre a délután folyamán lehullott jelentős csapadékok hatására kialakult belterületi elöntések, valamint a vízfolyásokon levonuló árhullámok miatt.
- 2024. június 10-én 09:00 órától a Laskó- és a Rima-patakon is Felkészülési (I. II. fok) fokozatot kellett elrendelni az újabb hullámokban érkező nagycsapadékok miatt. Védekezést folytattunk a Gyöngyös-Nagyrédei és a Laskóvölgyi tározónál. Önkormányzati védekezés Eger város belterületén és Szajla településen történt, utóbbi védekezéséhez 2 db szivattyút és 100 db árvízvédelmi fáklyát biztosítottunk. Mederőreink területbejárásaik során a keletkezett károkat felmérték. A készütségek megszüntetésére 2024. június 14-én 18:00 órától került sor.

Helyreállítás (2023-ról áthúzódó)

- 2023. augusztus 22-én 8:00 órától a Tarna-patakon és mellékágain 2023 júniusában kialakult helyi vízkárok következtében megrongálódott medrek és műtárgyak az OMIT által engedélyezett helyreállítási munkáinak elvégzésére, a vízkárveszélyes állapot megszüntetésére pontszerű III. fokú készütséget rendeltünk el 7 helyszínen. A helyreállítási helyszínek: Recsk, Recski/Parádi-Tarna 7+050; Parád, Pál-bükki záportározó; Gyöngyös, Külső-Mérges-patak 12+480-12+510; Parád, Recski/Parádi-Tarna 14+030-14+070; Verpelét, Tarna 50+100-51+800; Parád, Recski/Parádi-Tarna 15+630-15+730; Gyöngyös, Gyöngyös-Nagyrédei tározó. A munkák befejezési határideje a november-decemberi árhullámok miatt több helyszínen módosult. A készütség megszüntetésére 2024. július 4-én 18:00 órától került sor.

Az engedélyezett költség bruttó 78,9 millió Ft volt, az árhullámok által okozott rongálódások miatt az OMIT további 14,2 millió Ft elszámolását engedélyezte.

- 2023. szeptember 26-án 8:00 órától a 2023. június végi árhullámok által az állami tulajdonú vízfolyások medreiben okozott károk helyreállításának elvégzése, a vízkárveszélyes állapot megszüntetése érdekében újabb 11 helyszínen rendeltünk el pontszerű III. fokú készütséget az OMIT engedélye alapján. Ebből 7 helyszínen volt Heves vármegye területén. Megtörtént Vámosgyörk külterületén a Rédei-patak 0+500-0+800 sz. szelvényei között a hordalék eltávolítás és depónia-helyreállítás; Recsken a Parádi-Tarna 7+070-7+085 szelvények közötti bal parti partbiztosítása; Gyöngyösön a Gyöngyös-patak 29+800 szelvényében lévő hordalékfogó tisztítása; Egerben az Eger-patak 42+730-42+960 szelvények közötti belterületi szakaszán a hordalék eltávolítás valamint a 43+130-43+160 és 43+300 - 43+340 szelvények között a kőrakat helyreállítása; Bátorban az Aranyos-patak 0+377-0+477 szelvények közötti támfal helyreállítása és Mezőkövesd-Zsóry fürdő mellett az Ostoros-patak kotrása a 5+090-8+811 szelvények között. A munkák elkészültét követően a készütség megszüntetésére 2024. május 16-án 18:00 órától került sor. A munkák költsége bruttó 81,8 millió F volt.

Helyreállítás 2024.

- 2024. május 2-án 8:00 órától pontszerű III. fokú készütséget rendeltünk el a 2023. november első felében kialakult helyi vízkárok következtében megrongálódott medrek és műtárgyak helyreállítási munkáinak elvégzésére az OMIT engedélye és a 1100/2024. (IV. 11.) Korm. határozat alapján 7 helyszínen, melyből 5 helyszínen esett Heves vármegye területére (Verpelét, Tarna 50+250-52+250 mederelfajulások; Verpelét, Tarna bp. 50+060-51+430 depónia; Sirok, Szabás-patak burkolat és hordalék; Parád, Recski /Parádi-Tarna-patak hordaléktorlasz;

Laskó-patak műtárgy és partbiztosítás). A munkák befejezési határideje a júniusi árhullámok, illetve természetvédelmi előírások miatt 2 helyszínen módosult, így a készülttség megszüntetésére 2024. szeptember 2-án 18:00 órától került sor.

A munkák költsége bruttó 86,0 millió Ft volt.

További engedélyezett helyreállítási munkák:

Az OVF engedélyezte a 2024. június első felében kialakult helyi vízkárok következtében megrongálódott medrek és műtárgyak helyreállítási munkáinak elvégzését 12 helyszínen, melyből 11 helyszín esik Heves vármegye területére (Vécs, Tarnóca-patak meder és depónia; Kápolna, Tarna mederelfajulások; Parád, Recski/Parádi-Tarna mederelfajulás; Recsk, Recski/Parádi-Tarna hordaléktorlasz; Rima bp. 7+357 tkm csappantyús műtárgy; Eger, Eger-patak 40+590-41+070 hordaléktorlaszok; Eger, Eger-patak 43+374-43+624 hordaléktorlaszok; Gyöngyös, Gyöngyös-patak burkolat meghibásodások és hordaléktorlaszok; Sirok, Pincéskúti-patak támfal; Laskó-patak bp. 19+890 csappantyús műtárgy; Laskó-völgyi tározó fenékleürítő műtárgy).

A 2024. június második felében kialakult helyi vízkárok miatt bekövetkezett újabb rongálódások helyreállítását az OVF szintén engedélyezte újabb 4 helyszínen, ezek közül 1 helyszín esik Heves vármegye területére, a Ceredi-Tarna-patak Szajla és Sirok (62+950-68+000 szelvény) közötti kotrása.

A munkák kivitelezésére vonatkozó szerződéskötések feltételes hatályba léptetéssel megtörténtek, a forrás biztosítását követően fog sor kerülni a pontszerű III. fokú készülttség (Helyreállítás) elrendelésére és a szerződések hatályba léptetésére.

Bátor, Aranyos-patak partfal helyreállítás

Eger, Eger-patak mederkotrás

Parád, Recski-Tarna 14+030-14+070 szelvények közötti mederburkolat helyreállítása

Csabai Virgil Lőrinc
2023. nov. 22. 15:55

Parád
47.9251825, 20.0252916
2024. júl. 3. 15:26:12

Parád, Recski-Tarna 15+630-15+730 szelvények közötti mederburkolat helyreállítása

Vörösné
47.4422525, 20.2343505
2024. jún. 26. 15:08:08

Verpelét, Tarna elfajulások bevédése
eltávolítás és

Sirok
47.9308318, 20.1261792
2024. júl. 24. 11:46:27

Sirok, Szabás-patak hordalék
mederburkolat helyreállítása

e) Vízhiány kárelhárítás

2024. évben vízhiány elleni védekezésre nem volt szükség.

f) vízminőségi kárelhárítás

Igazgatóságunk 8 db vízminőségi kárelhárítási létesítményt üzemeltet, illetve tart fenn. Ezek közül 7 db kiépített vízminőségi kárelhárítási hely a Tisza, Bodrog, Sajó és Hernád folyók határhoz, illetve torkolati szelvényeikhez közeli szelvényekben és 1 db vízminőség-védelmi tározó a Hernádba torkoló Szartos-patakon.

Heves vármegyei működési területén speciális vízminőségi kárelhárítási létesítményt nem üzemeltetünk, ugyanakkor a fentebb felsorolt **B.-A.-Z. vármegyei kárelhárítási helyeken esetlegesen szükségessé váló beavatkozások a Heves vármegyei Tisza folyószakasz védelmét is szolgálják.**

Működési területünkre vonatkozóan a Vízyűjtő-gazdálkodási Terv vízyűjtő alegységeihez igazodóan 6 db, hatóságilag jóváhagyott területi vízminőségi kárelhárítási tervvel rendelkezünk.

Ezek közül 2 db érinti Heves vármegye területét az alábbiak szerint:

1. Területi vízminőségi kárelhárítási terv 2-8 Bükk és Borsodi Mezőség vízyűjtő alegység,
2. Területi vízminőségi kárelhárítási terv 2-11 Tarna vízyűjtő alegység.

A rendkívüli vízminőségi események felderítésének elősegítése céljából az Igazgatóság akkreditált mintavételi munkacsoporttal rendelkezik.

2024. szeptember 27-ig a VIR modulban Igazgatóságunk részéről 21 db vízminőségi káreseményt jelentettünk.

1 esetben került sor I. fokú, 11 esetben III. fokú vízminőségi készültség elrendelésére.

Ezek közül az első félévi ÉMVIZIG előterjesztés leadásától tárgyi előterjesztés leadásáig 8 esemény történt, illetve érintette Heves Vármegye területét, melyek az alábbiak voltak:

Szám	Káresemény ideje	Káresemény tárgya	Készültség	Készültség időtartama	Végzett beavatkozás
1	2024. 03.13.	Farkasvölgyi-árok (Eger, Sas utca) olajszenyeződése	-	-	Igazgatóságunk Egeri Szakasz mérnöksége 2024. 03. 13-án értesítést kapott a Heves Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságtól, miszerint a Farkasvölgyi-árokban olajszenyeződés volt megfigyelhető. A jelenség ellenőrzésére Igazgatóságunk az érintett árokszakaszon és a befogadó Eger-pataknál helyszíni bejárást végzett. A Farkasvölgyi-árokban olajszenyeződés nyomai

					mutatkoztak, de már szivárgás nem volt tapasztalható. A Farkasvölgyi-árok Eger Vármegyei Jogú Város kezelésében van. A Városgondozás Eger Kft. a szennyezéssel érintett területen Sanol hurkát helyezett ki, valamint a Heves Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság mozgó labor vízmintát vett. Igazgatóságunk részéről műszaki beavatkozás végzése nem volt indokolt.
2	2024.04.04.	A Parád 078 hrsz.-ú területen illegálisan elhelyezett hulladék	III. fok	2024.04.04. 7:00 - 2024.04.04. 17:00	Terület megtisztítása az illegálisan lerakott hulladéktól, gondoskodás a hulladék ártalmatlanításáról. Jelentéstételek.
3	2024.04.09.	A Verpelét 02/2 hrsz.-ú területen illegálisan elhelyezett hulladék miatti műszaki beavatkozás	III. fok	2024.04.09. 7:00 - 2024.04.09. 17:00	Terület megtisztítása az illegálisan lerakott hulladéktól, gondoskodás a hulladék ártalmatlanításáról. Jelentéstételek.
4	2024.04.10.	Parádi-Tarna ágon észlelt szennyvízbefolyásról	-	-	A Köszörűvölgyi vízműtelep helyszíni ellenőrzése alkalmával észleltük, hogy a Parádi-Tarna 18+600 fkm szelvényénél a Köszörű-patak torkolati szelvényének közelében egy szennyvíz nyomócső meghibásodott. ÉRV Zrt. munkatársai az elhárítást haladéktalanul megkezdték.
5	2024.05.29.	A Külső-Mérges-patak szennyezése Gyöngyös belterületén	-	-	A Külső-Mérges-patak Gyöngyös belterületi szakaszának tejfehér elszíneződéséről kapott bejelentés kivizsgálása. A szennyezés szemmel látható határán 2 db Sanol-hurkát telepítése (készültség elrendelése nélkül) és figyélőszolgálat biztosítása.
6	2024.06.04.	Tarna III. fokú árvízvédelmi készültsége miatti I. fokú vízminőségi készültség	I. fok	2024.06.04. 19:00-2024.06.06. 10:00	A folyó vízminőségi állapotának nyomon követése. Jelentéstételek.
7	2024.07.23.	A Geleji-tározón vízminőségi	III. fok	2024.07.23. 09:00-	A kedvezőtlen hidrometeorológiai viszonyok következtében az

		kárelhárítási célú műszaki beavatkozás végzése		2024.08.02 21:00	állami tulajdonú, ÉMVIZIG kezelésében lévő Geleji-víztározó vízszintje jelentősen és folyamatosan csökkent, ami vízminőségi problémákat eredményezhetett. A probléma megoldására a tározótér érintett részén növényzetirtással egy vízpótló csatornát nyitottunk a műszaki beavatkozás során.
8	2024. 08.07.	Külső-Mérges patak fehéres elszíneződése	-	-	Igazgatóságunk Gyöngyösi Szakasztechnósége 2024.08.07- én 13:15 perckor értesült a Heves Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságtól értesült a Külső- Mérges-patak Gyöngyös belterületi szakaszán a Karácsondi úti híd térségében észlelt tejfehér elszíneződésről. Igazgatóságunk helyszíni bejárást végzett. Szemre vételezés alapján a vízfolyáson habzás, halpusztulás, az élővilág károsodására utaló jel nem volt észlelhető.

A káresemények kivizsgálását, szükség szerint a hatósági intézkedések kezdeményezését, az operatív vízminőségi kárelhárítási beavatkozás műveleti irányítását, illetve végrehajtását Igazgatóságunk biztosította.

Az események jellege és volumene a Heves Vármegyei Területi Védelmi Bizottság bevonását nem tette szükségessé.

III. A 2024. ÉVI ŐSZI VÍZKÁRELHÁRÍTÁSI MŰVEK FELÜLVIZSGÁLATI TAPASZTALATAI

A bizottsági szemléken elkészült jegyzőkönyvek és tapasztalatok alapján a felülvizsgálatok kiértékelő értekezletének tervezett időpontja 2024. november 14-e, amelyre a Tisztelt Területi Védelmi Bizottság részére meghívót küldünk.

1. Árvízvédelem (az őszi szemlék jelenleg folyamatban vannak, a tapasztalatokról a védelmi bizottsági ülésen külön beszámolunk)

- A 08.01. számú Sarud- Négyesi és a 08.02. számú Négyes- Tiszakeszi Tisza jobb parti árvízvédelmi szakaszok felülvizsgálata 2024. október 1-én tervezett.

A korábbi évek tapasztalatai alapján azonban általánosságban elmondható, hogy a Tisza jobb parti védvonalainak töltéskoronáján, különösen a 08.02. számú Négyes- Tiszakeszi árvízvédelmi szakaszon a kerékpárút burkolat igen rossz állapotban van. A pályázati forrásokból megvalósult kerékpárút burkolathibáinak kijavítására és újra aszfaltozására az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság forrásokkal évek óta nem rendelkezik.

A gátörtelepek, védelmi szertárak és védelmi központok épületeinek átlagéletkora többnyire 30-40 év, jó karban tartásuk egyre több forrást igényel, energetikai korszerűsítésük időszerű.

A véderdők állapota és ápoltsága megfelelő.

Az engedély nélküli töltésközlekedések visszaszorítása, megelőzése és megakadályozása érdekében, a közbiztonsági ellenőrzések tartásával és a területileg illetékes rendőri szervekkel, valamint a szakaszmérnökségekkel közösen lépünk fel a probléma ellen.

- **A Tarna menti 08.12. számú Jászfákóhalma-Káli és a 08.13. számú Jászdózsa-Káli árvízvédelmi szakaszok felülvizsgálatára 2024. október 24-én tervezett.**

A védvonalszakaszokat jelentős számú (98 db) árvízvédelmi műtárgy (zsilip, csappantyús csőáteresz stb.) keresztezi, amelyek állapota az üzemi használat és az eseti rongálások miatt, változatos képet mutat. A védvonal szakaszok megerősítése, rekonstrukciója szükséges. A védvonalak mentén egyre több a hódállomány miatti töltéstest károsítás, illetve a kirágott faállomány miatti torlaszképződés.

A Duna mentén 2024 szeptemberében kialakult árvízi helyzetre való tekintettel, a Duna folyó menti árvízvédelmi vonalak, illetve önkormányzati védekezésekben történő segítségnyújtás érdekében Igazgatóságunktól összesen 131 fő átvezénylésre került. A nagy létszámú átcsoportosítás az őszi felülvizsgálati program ideiglenes felfüggesztését, illetve átütemezését indokolta. A Duna völgyi árvízvédekezést eszköz átcsoportosítással is segítettük (homokzsákok, vonalszállítási eszközök, szivattyúk csőkészlettel).

A 2024. évben elvégzett főbb fenntartási munkák:

- Az árvízvédelmi védvonalak kaszálása, gaztalanítása, cserjeirtása.
- Az árvízvédelmi töltésekbe épített műtárgyak karbantartása, javítása, iszaptalanítása.
- Az eltulajdonított, illetve megrongált szelvénykövek, csappantyúk, elzáró szerkezetek, akna fedlapok pótlása, javítása, közlekedést jelző táblák pótlása.
- Őrtelepek állagának megóvása, szükséges felújítási munkák elvégzése.
- A hullámtéri véderdők erdőápolási feladatainak elvégzése.

2. Belvízvédelem, vízrendezés

A belvízvédelmi művek, dombvidéki vízrendezési művek őszi felülvizsgálatát 2024. szeptember 3-án megkezdjük, a 08.01. sz. Laskó-csincsei belvízvédelmi szakasz felülvizsgálata 2024. szeptember 12-én megtörtént. A felülvizsgálatokat 2024. november 6-án tervezzük befejezni. A felülvizsgálat tapasztalatairól összefoglaló értékelő jelentés készül.

A 2024. évben jelentősebb fenntartási munka végzésére nem volt lehetőség, ugyanakkor a helyi vízkárokat követő helyreállítási munkák nagyban hozzájárultak a vízkárokkal szembeni védképesség megőrzéséhez.

A fenntartási forrásaink továbbra is szűkösek, ezáltal csak a legszükségesebb meder- és műtárgyfenntartási munkákat tudtuk elvégezni.

Belvízvédelmi és vízrendezési szakterületen a vízfolyások állapotértékelésére, a tározók szemléjére, a keresztező létesítmények, műtárgyak felülvizsgálatára, valamint a szivattyútelepek szemléjére is sor került, illetve sor fog kerülni.

A szemlék tapasztalatait szakbizottságok értékelik ki, amelyek jegyzőkönyvekben rögzítésre kerülnek.

Főbb megállapítások:

- a. Az előterek, véderdők ápoltsága, karbantartottsága megfelelő.

- b. A Heves vármegyében levő Újlőrincfalvai és Poroszlói szivattyútelepünk, valamint a Pusztahídvégi szivattyúállás karbantartott, üzemképes. A szükséges javításokat és az I. és II. féléves üzempróbákat elvégeztük.
- c. A belvívcsatornák és a depóniák kaszálása, gaztalanítása megtörtént, a belterületi szakaszokon kétszeri-háromszori kaszálás volt. A kisvízfolyások esetében a belterületen és a műtárgyak környezetében kétszeri, belterületen a kiemelt helyeken háromszori kaszálás történik. Külterületen a legtöbb helyen egyszeri kaszálásra volt lehetőségünk.
- d. A kezelésünkben lévő vízkárelhárítási célú tározók (Gyöngyös-Nagyrédei és Laskó-völgyi) karbantartottsága, üzembiztonsága megfelelő.
- e. A közfoglalkoztatási program keretében a kézi munkával elvégezhető feladatok hatékonyan egészítik ki a hiányzó pénzügyi forrásokat. Jelenleg a közfoglalkoztatás visszaszorulása jelent több helyen problémát, így egyre inkább szükségessé válik a medrek gépekkel történő fenntartási munkák elvégzésére való alkalmassá tétele.
- f. A 2024. évben sem volt lehetőség jelentősebb fenntartási munkák végzésére, csak a legszükségesebb meder és műtárgyfenntartási munkákat tudjuk elvégezni. Ugyanakkor a 2023. május-júniusi, valamint a novemberi árhullámok által okozott mederrongálódások helyreállítására az OMIT jelentős forrásokat biztosított, a munkálatok jelentős része 2024-ben valósult meg. A 2024. júniusában levonuló árhullámok által okozott károk helyreállítását az OMIT szintén engedélyezte, a forrás biztosítását követően kerülhet sor a kivitelezésre.

IV. HEVES VÁRMEGYÉBEN LÉVŐ VÍZGAZDÁLKODÁSI LÉTESÍTMÉNYEK RÖVID BEMUTATÁSA

1. A vármegye árvízi veszélyeztetettsége

Heves vármegye területe magába foglalja a Tarna vízgyűjtőterületének nagy részét, a Tisza jobb part Rima torkolat alatti szakaszát a Hanyi-ér betorkollásáig, valamint a Zagyva Jászfényszaru-Jobbágyi közötti szakaszát.

A mentesített terület kiterjedése 406,0 km², a teljes ártéri terület nagysága 510,0 km².

A vármegye elsőrendű árvízvédelmi védvonalainak hossza 137,067 km.

A magyarországi folyókra vonatkozó Mértékadó Árvízszint (MÁSZ) előírások megváltoztak, **az érvényes MÁSZ-t a 74/2014. (XII. 23.) BM rendelet tartalmazza.** A jelenleg érvényben lévő MÁSZ szintek jelentős mértékben növekedtek a korábbiakhoz képest, így az I. rendű árvízvédelmi védvonalak a kiépítési előírásoknak (MÁSZ+ 1, 0 m) nem felelnek meg. A magassági hiány általában 0,2 – 2,5 m között változik az egyes folyószakaszok mentén. A MÁSZ értékek a jövőbeni fejlesztésekhez szolgálnak tervezési alapadatokként. A védvonalak ütemezett fejlesztését ágazati szinten az Országos Vízügyi Főigazgatóság koordinálja.

A vármegye településeinek ár- és belvív veszélyeztetettségi alapon történő besorolását (A, B, C) a 18/2003. (XII.9.) KvVM – BM együttes rendelet I. sz. melléklete tartalmazza az alábbiak szerint:

erősen veszélyeztetett (A)	28 település
közepesen veszélyeztetett (B)	45 település
enyhén veszélyeztetett (C)	2 település

Nyilvántartásunk szerint Heves vármegyében igazgatóságunk illetékessége tekintetében 108 település található, amelyből az ár- és belvív veszélyeztetésnek kitett települések száma 75, ebből pedig az árvízzel veszélyeztetett települések száma 21.

2. A vármegye árvízvédelmi műveinek rendszere:

Tisza jobb parti I. rendű árvízvédelmi művek:

08.01. számú Sarud-négyesi árvízvédelmi szakasz hossza 43,829 km, ebből Heves vármegye területén 19,476 km található.

Tarna-völgyi I. rendű árvízvédelmi művek:

- **08.12. számú Jászzákóhalma-káli árvízvédelmi szakasz** hossza 36,214 km, ebből Heves vármegyében 27,014 km található.

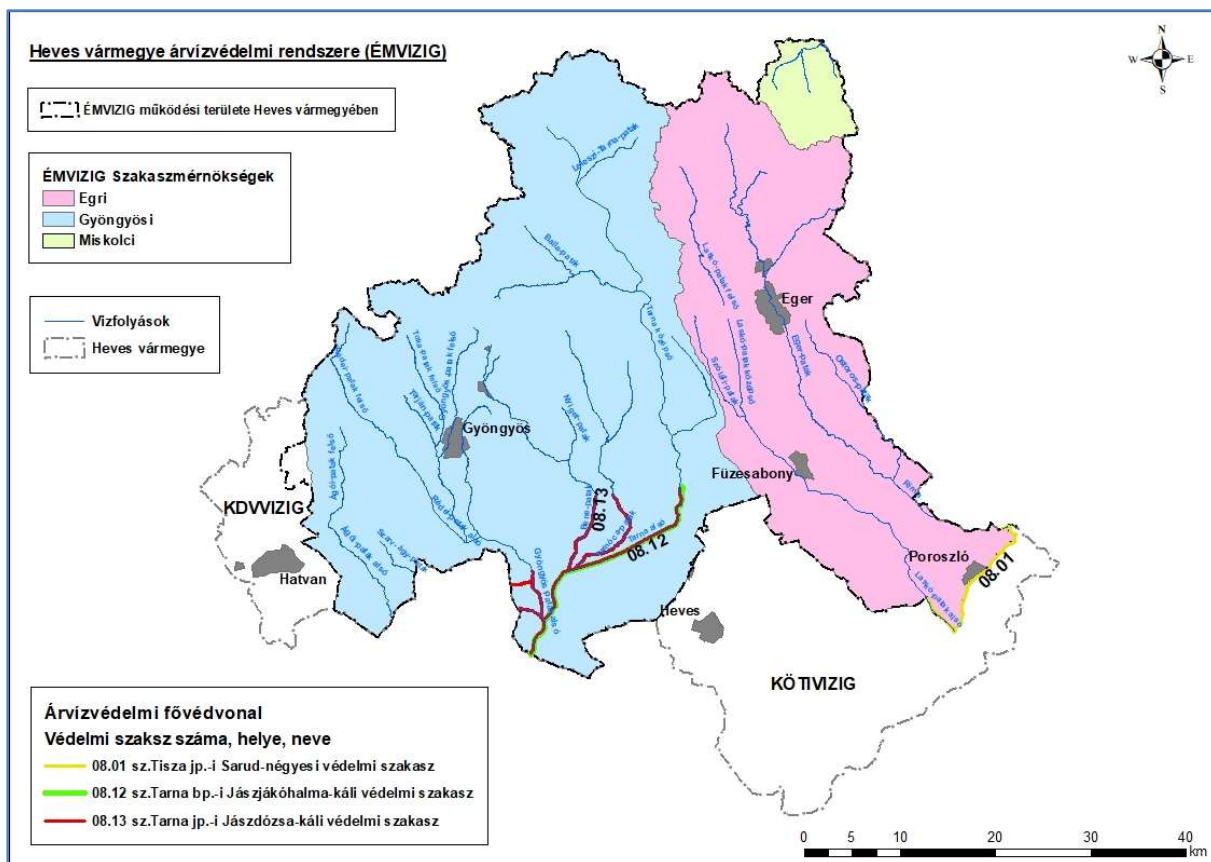
A magassági hiány 0,2 – 1,6 m

- **08.13. számú Jászdózsa-káli árvízvédelmi szakasz** hossza 111,145 km, ebből Heves vármegyében 90,577 km található.

A magassági hiány 0,2 – 2,5 m

A vármegye ÉMVIZIG kezelésű elsőrendű árvízvédelmi védvonalainak teljes hossza 137,067 km, melyből 117,591 km Tarna völgyi, valamint 19,476 km Tisza j.p.-i I. rendű árvízvédelmi töltés.

Az állami kezelésű fővédvonalakon kívül a Tarna mentén Visznek, Nagyfüged, Tarnasadány, Verpelét községek lokális árvízvédelmére önkormányzati kezelésű körtöltések szolgálnak, amelyek nagy része szintén fejlesztést igényel.

Heves vármegye árvízvédelmi rendszere (forrás: ÉMVIZIG)

Az állami fővédvonalakon, különösen a Tarnán és betorkoló vízfolyásai mentén lévő árvízvédelmi töltések esetében jelentős kockázati tényezőt jelent az elszaporodott (betelepített) hódpopuláció. Az általuk okozott kiüregelődések, egy-egy árvíz levonulása során lokálisan az árvízvédelmi töltés tönkremenetelét (töltésszakadás) okozhatják, veszélyeztetve a védett településeket. A kisvízfolyások medrében épített torlaszok szintén jelentősen növelik az árvízveszélyt.

Mivel tapasztalataink szerint az engedélyezett és alkalmazott riasztási módszerek ellenére az árvízvédelmi töltések veszélyeztetettsége továbbra is fennáll, a jelentős közérdekre való tekintettel a vízkárelhárítási létesítmények védelme, valamint a vízkárok megelőzése, mérséklése, veszélyhelyzet megelőzése érdekében Igazgatóságunk, a teljes illetékességi területén lévő vízkárelhárítási létesítményeinek környezetére vonatkozóan kérelmet nyújtott be Pest Vármegyei Kormányhivatal Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztálya felé a hódállomány azonnali elejtésére és az elejtett példányok hasznosításának soron kívüli engedélyezésére. A Kormányhivatal a PE-KTFO/1933-13/2024 ügyiratszámom 2024. július 25-én az engedélyt megadta. Az engedély 5 egyed/év hódgyérítésre ad lehetőséget, mely az állomány volumenét tekintve elenyésző.

3. Síkvidéki belvízvédelmi vízrendezési művek:

A 08.01. számú Laskó-Csincse belvízvédelmi szakasz egy része esik Heves vármegye közigazgatási területére. A kizárólagos állami tulajdonban és ÉMVIZIG kezelésben lévő belvízvédelmi létesítmény az Újlőrincfalvai és Poroszlói szivattyútelepek, a Pusztahídvégi szivattyúállás, a Laskó-patak, a Csincsa-csatorna, az Eger-csatorna és a Rima-patak (Egerfarmos-Mezőszemere) egy szakasza, valamint a Tisza-tó melletti szivárgó csatorna.

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 3. § értelmében, az állami tulajdonban és a kormányhivatalok, vagy a vízgazdálkodási társulatok vagyonkezelésében lévő vizek és vízilétesítmények a területileg illetékes vízügyi igazgatóságok kezelésébe kerültek.

A Heves Vármegyei Kormányhivataltól 2014-ben 29,2 km hosszúságú belvízcsatorna, az Eger-Tarnavölgyi Vízgazdálkodási és Talajvédelmi Társulattól közel 40 km belvízcsatorna (10 db) került vízügyi kezelésbe. A földhivatali átvezetés megtörtént, a művek üzemeltetését, fenntartását az ÉMVIZIG végzi.

4. Hegy- és dombvidéki vízrendezési művek:

A vármegye területén 274,3 km kizárólagos állami tulajdonú dombvidéki kisvízfolyás és 2 db árvízcsúcs-csökkentő funkciót is ellátó völgyzárógátas tározó (Gyöngyös-Nagyrédei és Laskó-völgyi) van Igazgatóságunk kezelésében.

A vízgazdálkodásról szóló törvény 3. § értelmében a kormányhivataloktól Heves vármegyében 15 km hosszú kisvízfolyás és 3 szivattyúállás (Visznek (György-éri), Nagyfűgedi, Erk (Kis-Tarna II.)) került átvételre.

A dombvidéki területen korábban működő 2 vízgazdálkodási társulattól (Eger-Tarnavölgyi, Mátraaljai) 480 km hosszúságú kisvízfolyás és 1 záportározó (Pál-bükki) kezelői jogának átvétele történt meg.

Összesen tehát 769,3 km kisvízfolyást 2 db állandó tározót, 1 db záportározót és 6 db szivattyúállást kezel az ÉMVIZIG Heves vármegyében.

5. Erdőgazdálkodás – véderdők:

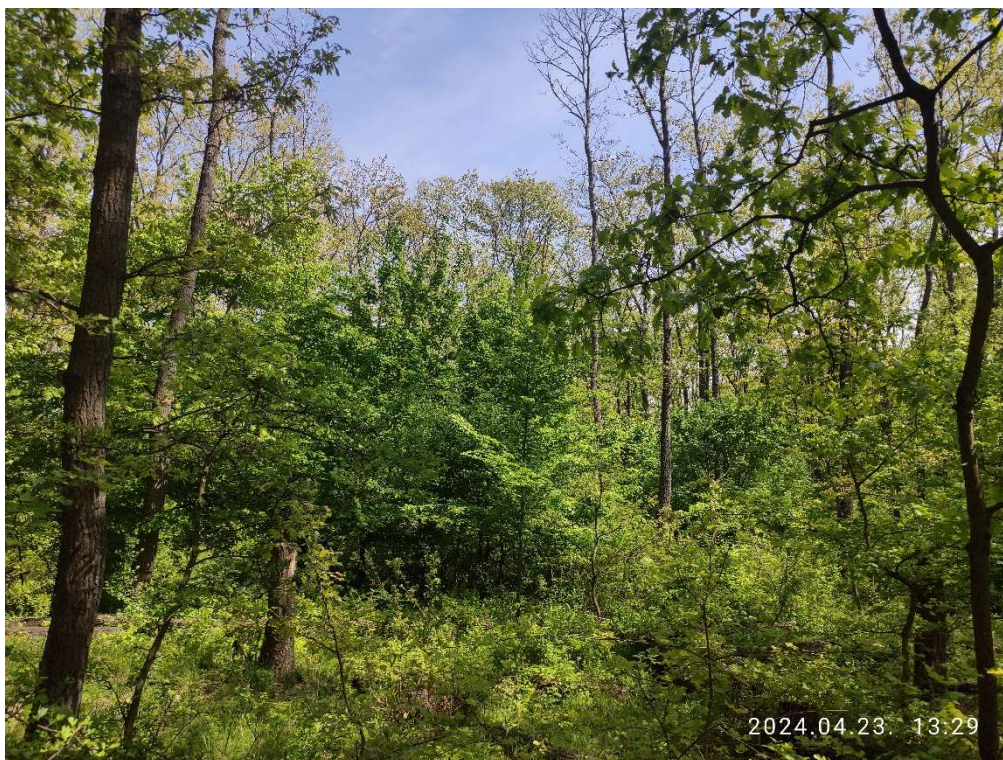
Az ÉMVIZIG vagyonkezelésében lévő, faállománnyal borított, erdőállomány-gazdálkodási tervvel rendelkező erdőterületeinek nagysága a legutolsó adatok szerint mintegy 2350 ha.

Ebből 2100 ha a Tisza, Bodrog, Sajó, Hernád folyók, illetve a Takta és Tarna hullámterein fekszik, míg 148 ha a Cigánd-Tiszakarádi árvízcsúcs csökkentő tározó területén található és 102 ha mentett oldalon kerül el. Ezen kívül kb. 115 ha ún. szabadrendelkezésű erdő áll kezelésünkben. **Heves vármegye területén összesen mintegy 114 ha erdőtervezett erdőterülettel rendelkezünk.**

Az erdőállományok az árvízvédelmi töltések hullámverés és jégzajlás elleni védelmét, valamint a belvízvédelmi csatornák, kisvízfolyások partszakaszainak, tározók szélterületeinek biztosítását szolgálják. Ezen kívül a Tisza-tó térségében is kezelünk erdősávokat, amelyek elsősorban vízgazdálkodási és közjóléti funkcióval bírnak. Ezen erdők rendeltetésének megfelelő állománynevelése, kezelése és fenntartása az elsődleges erdőgazdálkodási feladatunk. A közelmúltban a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság kezdeményezésére áttekintettük a Tisza-tó környezetében lévő (Poroszló, Újlőrincfalva), őshonos fafajú erdőállományaink adottságait, jövőbeni gazdálkodási lehetőségeit. Az a döntés született, hogy Igazgatóságunk is át tud és át is fog térni ezen erdők esetében a vágásos üzemmódról a faanyagtermelést nem szolgáló, illetve átalakító, később pedig az örökerdő üzemmódra. Ezzel elősegítve, hogy a térség egyre növekvő idegenforgalmát hosszú távon is a lehető legkedvezőbb természeti környezet fogadja majd.

A Tisza-tó környéki véderdeink nagy részét a kocsányos tölgy fafaj alkotja, amelynek mára országossá vált károsítója, a tölgy csipkésposzka sajnos itt is minden évben nagy mennyiségben van jelen.

Ugyancsak kocsányos tölgy a főfafaja azoknak az erdőállományoknak, amelyek az Igazgatóságunk kezelésében lévő Laskó-völgyi víztározó peremterületeit védik a különböző környezeti hatásoktól. Tekintettel arra, hogy ezen erdők kora, fafajösszetétele és szerkezet is ideális arra, hogy a vágásos üzemmódból az örökerdő üzemmódba kerüljenek, az elkövetkező években fokozatosan megkezdjük az erdőállományok átalakítását. A cél egy korban és szerkezetben is változatos, stabil erdő kialakítása, amely hosszabb távon és biztonságosabban el fogja tudni már most is többféle funkcióját.

A célállapot: többkorú, többszintes, elegyes faállomány

A korábbi évekhez képest az erdőket érintő károsítások, falopások mértéke továbbra is csökkenő tendenciát mutat. Ennek oka az ellenőrzés fokozásán túl talán a szociális tűzifa programok, illetve egyéb gazdasági és társadalmi folyamatok együttes hatásában keresendő.

Igazgatóságunkhoz csökkenő számú „fagyűjtési” kérelem érkezik magánszemélyektől és önkormányzatoktól, amelyek kezelhetősége és szabályszerűsége érdekében Igazgatóságunk továbbra is kizárólag önkormányzatoknak ad ilyen jellegű engedélyt.

A szélsőséges időjárás miatt évről évre növekszik a fakidőlések, viharkárok, belterületi veszélyes fák miatti bejelentések száma, amihez a hódok által a belterületek közelében megrágott és kidőlt fák is hozzájárulnak. Ez jelentős anyagi és erőforrás ráfordításokat igényel Igazgatóságunk részéről.

6. Vízminőségvédelem

A Főigazgatóság utasítására Igazgatóságunkon kialakított Mintavevő Munkacsoport a Nemzeti Akkreditáló Hatóságtól akkreditált státuszt kapott 2016. 09. 07. napjától felszíni víz és szennyvíz helyszíni vizsgálatára.

A Mintavevő Munkacsoport MSZ EN ISO/IEC 17025:2018 szabvány követelményeinek megfelelő minőségirányítási rendszerét és működését a Nemzeti Akkreditáló Hatóság 2022-ben felülvizsgálta. Ennek eredményeként a munkacsoport 2026. május 27-ig rendelkezik érvényes akkreditált státusszal.

A Munkacsoport – szakágazatok, egységek igényeinek felmérése alapján – összeállította a 2023. évi munkatervét, melynek végrehajtásáról ütemezés szerint gondoskodott, valamint elvégezte a vízminőségi káresemények miatt szükségessé vált mintavételeket is (eddig kb. 150 db mintavétel és helyszíni vizsgálat, ebből kárelhárítási készültséghez kapcsolódó mérés 6 db).

A Munkacsoport szakmai felkészültségét folyamatosan fejleszti. A vízminőségi kárelhárításban a Mintavevő Munkacsoport, a Szakasz mérnökségek (5 darab), a Műszaki Biztonsági Szolgálat, a Hajózási Szolgálat, valamint a Tiszalöki Vízlépcső létszáma is bevonható.

7. Hódok által okozott veszélyeztetés

Az egyre növekedő hódállomány kártétele évek óta komoly problémát okoz. 2018-ban a 08.13. sz. Jászdózsa-káli árvízvédelmi szakasz 7. sz. erki gátórjárásán a Tarna jp. 16+900 - 16+980 tkm szelvények között a töltésrészű súvadása következett be a jelentős számú hódjárat miatt. A védképességét veszített töltésszakasz helyreállítása III. fokú árvízvédelmi készültség keretében történt meg.

A hódtevékenység ezt követően fokozódott. 2022-ben pontszerű III. fokú árvízvédelmi készültség alatt hódok által okozott károk helyreállítása történt a 08.12. sz. Jászfákóhalma-Káli árvízvédelmi szakaszhoz tartozó Nagyfüged I. és Erki, valamint a 6. számú Zaránki őrjárásain.

Kisvízfolyások esetében 2021-től nőtt meg a káresemények száma, hódgátak bontására több esetben kellett engedélyt kérnünk a természetvédelmi hatóságtól. Heves vármegyében az elmúlt időszakban az Ostoros-, az Eger- és a Laskó-patakokon, valamint a Recski-Tarnán végeztük el engedély alapján a hódgátak által képzett lefolyási akadályok – több alkalommal ugyanazon helyszíneken visszaépített gátak, torlaszok – elbontását, amelyek önkormányzati és lakossági panaszbejelentéseket is okoztak.

A gátak bontását csak augusztus 15. és a következő év március 15. közötti időszakban engedélyezi a hatóság, ezért a jelentősen vízkárveszélyes, belterületi szakaszokon előntést okozó, vagy egy egyéb ok miatt halaszthatatlan torlaszeltávolításokat az ezen kívüli időszakban pontszerű III. fokú vízkárelhárítási készültségben kellett elvégeznünk.

Igazgatóságunk 2023. év elején kérelmezte a Pest Vármegyei Kormányhivataltól, mint országos természetvédelmi hatóságtól az eurázsiai hódok riasztásának, hódjártatok megszüntetésének, hódgátak bontásának engedélyezését. Az országos természetvédelmi hatóság PE/KTFO/357-12/2023. számú határozatában 2024. december 31-ig feltételekkel engedélyezte az eurázsiai hódok riasztását.

Mivel tapasztalataink szerint, az engedélyezett és alkalmazott riasztási módszerek ellenére az árvízvédelmi töltések veszélyeztetettsége továbbra is fennáll, a jelentős közérdekre való tekintettel a vízkárelhárítási létesítmények védelme, valamint a vízkárok megelőzése, mérséklése, veszélyhelyzet megelőzése érdekében **Igazgatóságunk, a teljes illetékességi területén lévő vízkárelhárítási létesítményeinek környezetére vonatkozóan kérelmet nyújtott be** Pest Vármegyei Kormányhivatal Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztálya felé a **hódállomány azonnali elejtésére és az elejtett példányok hasznosításának soron kívüli engedélyezésére**. A Kormányhivatal a PE-KTFO/1933-13/2024 ügyiratszámom 2024. július 25-én az engedélyt megadta.

Ennek megfelelően az illetékes Nemzeti Park Igazgatósággal egyeztetve, az előírások betartásával lehetséges a közegészséget vagy közbiztonságot veszélyeztető hódtevékenység megszüntetése. A beavatkozásokat dokumentálni kell, és év végén összefoglaló jelentést kell küldeni a Pest Vármegyei Kormányhivatalnak, valamint az érintett Nemzeti Park Igazgatóságoknak.

A hódpopuláció által okozott károk mérséklésére, megelőzésére a károk folyamatos helyreállítására Igazgatóságunk költségvetési forrással nem rendelkezik.

Hódkártételek miatt 2024.03.06-án 12:00-kor pontszerű III. fokú árvízvédelmi készültség került elrendelésre a 08.12. Jászjákóhalma-káli árvízvédelmi szakaszhoz tartozó Tarna bp.-i 2.sz. Alsó-Jászdózsai őrzjárás 5+300-5+600 tkm szelvények között, illetve a 08.13. Jászdózsa-káli árvízvédelmi szakaszhoz tartozó Tarna jp.-i 7.sz. Erki. őrzjárás 14+190-17+000 tkm szelvények között. A hódkárok feltárása és azok helyreállítási munkái befejeződtek, ezért a pontszerű III. fokú árvízvédelmi készültség 2024. május 17-én 17:00-kor megszüntetésre került.

V. FEJLESZTÉSEK (Országos jelentőségű vízkárelhárítási és vízgazdálkodási projektek)

Heves vármegyét érintő projekt előkészítése 2021-2027

1. A „Dombvidéki tározók Magyarország területén (Zápor, Többcélú, Árvízcsúcs csökkentő – tározók) (projekt előkészítés)”

A „Dombvidéki tározók Magyarország területén (Zápor, Többcélú, Árvízcsúcs csökkentő – tározók) (projekt előkészítés) c. KEHOP-1.5.0-15-2021-00010 azonosító számú projekt keretében a Terpes – Pétervásárai tározó tervezési és engedélyezési munkái 2023. év végére befejeződtek. A projekt célja a Tarna dombvidéki szakasz árvízi biztonságának javítása, és a vízkészletekkel való gazdálkodás fejlesztése.

2. Árvízi Kockázat Kezelés (AKK)

A 2016-ban elkészült és Magyarország Kormánya által elfogadott árvíz kockázat kezelési tervek felülvizsgálatát az Országos Vízügyi Főigazgatóság KEHOP projekt keretén belül elkészítette.

Magyarország 2021. évi Árvízkezelési Tervét az árvízkezelési tervek értékeléséről és kezeléséről szóló, 2007/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben (Árvízi Irányelv) foglalt tagállami kötelezettség teljesítése érdekében, a vizek többletéből eredő kockázattal érintett területek meghatározásáról, a veszély- és kockázati térképek, valamint a kockázatkezelési tervek készítéséről, tartalmáról szóló 178/2010. (V. 13.) Korm. rendelet 10. § (3) bekezdése alapján – **a Kormány az 1480/2022. (X. 13.) számú határozatával elfogadta**. A kormányhatározat megjelent a Magyar Közlöny 2022. évi 165. számában.

Az árvízkezelési terv felülvizsgálata az EU irányelven túl a hazai sajátosságok érvényesítését szolgálja, megalapozva a 2021 utáni időszak fejlesztéseit.

3. Nagyvízi mederkezelés tervezése

Az 1998-2013 közötti időszakban levonult árvizek jelentős árhullám növekedése, illetve az árhullámok levezetésének a tapasztalatai a védekezési időszakokat követően egyre hangsúlyosabb társadalmi és gazdasági igények egyértelműen arra utalnak, hogy a folyók nagyvízi medrében olyan beavatkozások szükségesek, amelyek javítják a nagyvízi vízállító képességet, garantálják annak fenntarthatóságát.

A nagyvízi mederkezelési terv fő feladata a folyó nagyvízi medrének kezeléséhez, használatához és hasznosításához szükséges árvízvédelmi előírások meghatározása. A nagyvízi mederkezelési tervek a 83/2014. (III.14.) Kormányrendelet szerinti tartalommal készülnek el.

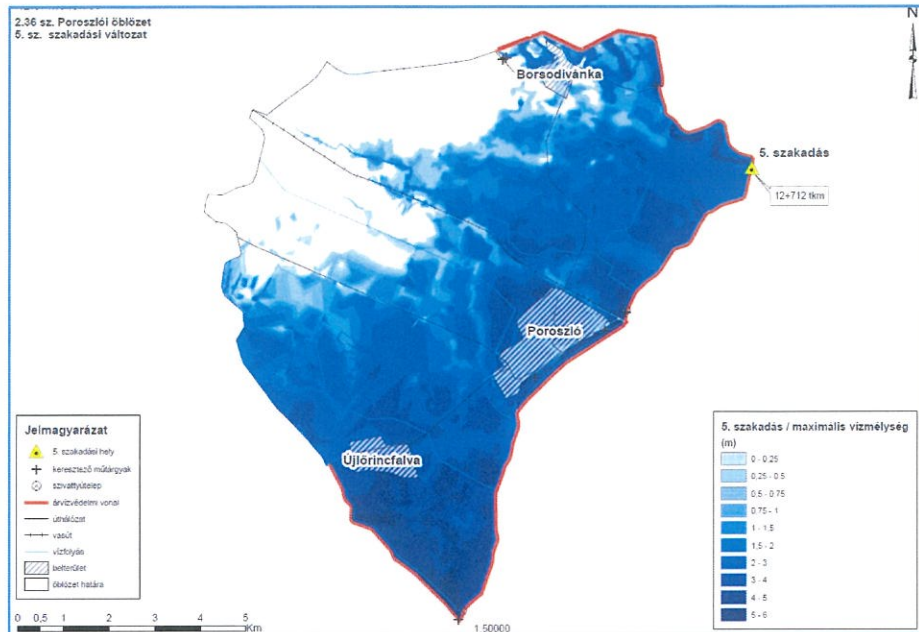
A nagyvízi mederkezelési tervek szakmai egyeztetésére az ÉMVIZIG területén 2015. augusztus 10-én került sor, társadalmi egyeztetése 2016. év első felében lezajlott.

A nagyvízi mederkezelési tervdokumentációk elkészültek, amelyet az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) 2017. január 10-én kiadott 'NYILATKOZAT'-ában jóváhagyott, azonban a miniszteri kihirdetésükre eddig nem került sor.

A nagyvízi mederkezelési tervek ütemezett aktualizálása jelenleg folyamatban van.

4. Árvízvédelmi lokalizációs tervek aktualizálása

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság megbízásából az Árvízi Kockázat Kezelés keretein belül a kijelölt Duna menti és a Tisza menti árvízvédelmi öblözetek lokalizációs terveinek aktualizálása 2015. és 2021. évben megvalósult. Az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság Heves vármegyére eső területén a 2.36. sz. Poroszlói és a 2.41. sz. Gyöngyös-Tarna-Ágó közti árvízi öblözetek lokalizációs terveinek az aktualizálása zajlott le.

Poroszlói ártéri öblözet maximális elöntési térképe

A hidrodinamikai modellezés eredményeképpen feltételezett töltésszakadás esetén, az árvízi öblözetbe kifolyó víz elleni védekezés lehetséges forgatókönyveit tartalmazza.

5. Települési vízkár-elhárítási tervek

A 232/1996. (XII. 26.) Korm. r. 8. § (3) szerint a védekezési terveket a védekezésre kötelezettnek minden évben felül kell vizsgálnia és a változásokat a terveken át kell vezetnie. Az önkormányzatok figyelmét fel kell hívni a meglévő vízkár-elhárítási tervek aktualizálására, illetve az aktualizálás utáni jóváhagyás szükségességére. Amennyiben a tervben módosítás nem szükséges, az erre vonatkozó nyilatkozatot meg kell küldeni az ÉMVIZIG-nek.

2024. évben 2 településről (*Ostoros* és *Szúcsi*) érkezett jóváhagyásra települési vízkárelhárítási terv a vármegye területéről.

A 232/1996. (XII. 26.) Korm. r. 9. §-nak megfelelően a vízügyi igazgatóság térítésmentesen adatot szolgáltat a települési vízkárelhárítási tervek elkészítéséhez a települések megkeresése esetén.

2024 eddig eltelt időszakában 2 település (*Pálosvörösmart* és *Gyöngyös város*) kért és kapott vízügyi szakvéleményt.

Miskolc, 2024. október 18.

Rácz Miklós
igazgató